

LIETUVOS UNIVERSITETŲ REKTORIŲ KONFERENCIJA

Lithuanian Universities Rectors' Conference

2024-07-02 r.

3203

2024 06 18

SR-2204

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2017 M. KOVO 1 D. NUTARIMO NR. 149 DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO ĮGYVENDINIMO PAKEITIMO

Lietuvos universitetų rektorių konferencija (LURK) susipažino su Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymo projektu *Dėl Lietuvos Respublikos vyriausybės 2017 m. kovo 1 d. nutarimo Nr. 149 dėl Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo įgyvendinimo pakeitimo* (toliau – Projektas) ir teikia šiuos pastebėjimus teisinio reguliavimo tobulinimui.

LURK Teisės ir Studijų komitetų vertinimu Nutarimo projektu ketinamas tvirtinti Aprašas neatitinka žemiau nurodytų Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatų ir sukuria aukštosioms mokykloms neadekvačią finansinę riziką.

Aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 82 straipsnio 4 dalimi, kurioje numatyta „Vyriausybės nustatyta tvarka iš valstybės biudžeto lėšų aukštųjų mokyklų studentams gali būti teikiama parama“. Tačiau šiame Apraše ne tik nustatoma paramos studentams, studijuojantiems valstybės nefinansuojamose studijų vietose, teikimo tvarka, bet ir nustatomos privalomos trišalės sutarties, kuri būtų sudaroma tarp Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos įgaliotos institucijos, studento ir aukštosios mokyklos, sąlygos. Aprašo 8, 9 ir 10 punktai, kuriuose nustatomi įgaliotos institucijos, studento ir aukštosios mokyklos tarpusavio įsipareigojimai prieštarauja Civilinio kodekso 6.155 str. 2 d., numatančiai, kad atskirų rūšių sutarčių specialiosios normos gali būti nustatytos ir kituose įstatymuose. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas yra žemesnės už įstatymą teisinės galios poįstatyminis teisės aktas, todėl juo negali būti nustatomos privalomos trišalės sutarties sąlygos. Be to, ir Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 82 str. 4 dalyje Vyriausybei nesuteikta teisė nustatyti trišalės sutarties sąlygų, o tik suteikta teisė nustatyti paramos teikimo aukštųjų mokyklų studentams tvarką.

Aprašo 6 punkte numatyta, kad Švietimo, mokslo ir sporto ministro įgaliota institucija įgyvendinanti Projektą, turi teisę apmokėti studentams studijų kainą, kuri negali būti didesnė nei norminė studijų kaina, iš EGADP lėšų. Šis Aprašo punktas, numatantis įgaliotos institucijos teisę, prieštarauja Aprašo 8.1 papunkčiui, kuriame numatyta, jog trišalėje sutartyje įgaliota institucija privalo įsipareigoti pervesti aukštajai mokyklai lėšas studento studijų kainai apmokėti.

Projekto 7 punkte numatyta, kad „Finansavimo sąlygos studijų kainai arba jos daliai apmokėti yra įforminamos sutartyje, kuri pasirašoma tarp studento, aukštosios mokyklos ir įgaliotos institucijos (toliau – trišalė sutartis)“. Iki šiol buvo pasirašoma dvišalė studijų sutartis tarp studento ir aukštosios mokyklos, kuri aptarė ir finansines sąlygas, jeigu studentas nusprendžia nutraukti studijas, ir studijų kainos dalis už įgyvendintą studijų dalį nėra apmokama iš EGADP lėšų. Įteisinus tokią praktiką, studentui teks pasirašyti keletą dokumentų, kurie aptars finansines studijų sąlygas,

kas gali sukelti papildomų nepatogumų ir administracinių kliūčių. Šiuo atžvilgiu manome, kad tikslingiau yra likti prie dvišalės sutarties pasirašymo.

Aprašo 8.2 punkte numatyta, jog trišalėje sutartyje turės būti nustatytas įgaliotos institucijos įsipareigojimas gavus trišalėje sutartyje nurodytos magistrantūros studijų programos baigimą ir magistro kvalifikacinį laipsnį patvirtinančius dokumentus, ne vėliau kaip per 8 darbo dienas pervesti lėšas aukštajai mokyklai už studento studijas, skirtas visam magistrantūros studijų laikotarpiui, bet ne ilgiau, nei nustatyta magistrantūros studijų programos trukmė, ir ne ilgiau nei iki 2026 m. liepos 1 d. Tokia nuostata sukuria aukštosioms mokykloms didelę finansinę riziką, nes vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 62 straipsnio 1 d. 11 p. studentai turi teisę išeiti akademinį atostogų dėl ligos ar kitų asmeninių priežasčių ir studijas baigti grįžus iš jų, t.y. net vėliau nei 2026 m. liepos 1 d. Be to, studijų sutarčių galiojimą vienašališkai gali nutraukti studentai savo iniciatyva arba aukštosios mokyklos dėl studentų kaltės. Todėl pagal Projektą valstybės nefinansuojamose studijų vietose studijuojančių studentų studijų kainos apmokėjimas aukštosioms mokykloms tik po to, kai studentai baigia studijas ir įgyja magistro kvalifikacinį laipsnį suponuoja tai, jog aukštosios mokyklos turės kredituoti studentų studijas ir net gali patirti finansinius nuostolius tais atvejais, jei studentai studijų nebaigs. Tokiu atveju aukštosios mokyklos galimai negaus finansavimo iš įgaliotosios institucijos studentų studijų kainai ar jo daliai apmokėti ir patirs nemažus finansinius nuostolius.

Aprašo 9.3 punkte, kuriame numatyta, kad pagal trišalę sutartį aukštosios mokyklos privalės teikti įgaliotai institucijai visą su Projekto įgyvendinimu susijusią informaciją. Šiame punkte numatytas per daug abstraktus aukštosios mokyklos įsipareigojimas, nes nėra aišku konkrečiai kokią informaciją aukštosios mokyklos privalės teikti įgaliotai institucijai. Remiantis tokia formuluote įgyvendinančioji institucija gali reikalauti iš aukštųjų mokyklų pateikti konfidencialią informaciją arba informaciją kuri patenka į BDAR ar Darbo Kodekso reguliavimo sritį (pvz. apie dėstytojų atlyginimus). Todėl šis punktas reikalauja patikslinimo jame aiškiau nurodant kokią informaciją aukštosios mokyklos privalės teikti įgaliotai institucijai.

Projekto 11 punkte numatyta, kad “Trišalė sutartis nutraukiama, jeigu studentas: <...> įstatymo nustatyta tvarka užima valstybės finansuojamą studijų vietą”. Būtina patikslinti, kaip finansuojama ta studijų dalis, kurią studentas įgyvendino pagal trišalę sutartį ir įgijo dalį studijų kreditų, jeigu valstybės finansuojamą studijų vietą jis užima jau prasidėjus studijoms. Papildomai, nėra aptarta situacija, kai studentas nutraukia studijas aukštojoje mokykloje dėl to, kad gauna valstybės finansuojamą studijų vietą kitoje aukštojoje mokykloje. Reikia tiksliai apibrėžti, kokios bus taikomos finansinės sąlygos, susijusios su studijų kainos padengimu abiem atvejais. Siūlome aiškiai apibrėžti finansavimo mechanizmą, kai studentas pereina į valstybės finansuojamą studijų vietą jau prasidėjus jo/s studijoms.

Taip pat LURK siūlo keisti nusistovėjusią praktiką ir atitinkamai teisinį reguliavimą numatant, kad finansavimas institucijai turėtų būti skiriamas ne tik už išduotą kvalifikacinį laipsnį, bet ir už išklausus kreditus, pvz., pilną semestrą. Suprantame, kad finansavimo priemonės rodiklis yra baigusiuju skaičius. Visgi studentai studijų nebaigia dėl įvairių priežasčių. Dėl to institucijos, atlikusios darbą ir tam numaćiusios papildomą resursą, arba negauna finansavimo, arba turi „išieškoti“ iš besimokanćiojo. Tai savaiame neskatina kandidatų rinktis šių studijų.

LURK Prezidentas

prof. dr. Rimantas Benetis

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos universitetų rektorių konferencija, Kaunas, Laisvės al. 13, LT-44238, 191900971
Dokumento pavadinimas (antraštė)	Dėl nutarimo Nr. 149 dėl LR mokslo ir studijų įstatymo įgyvendinimo pakeitimo
Dokumento registracijos data ir numeris	2024-07-03 Nr. R-8941
Adresatas	Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija, A. Volano g. 2, 01124 Vilnius
Registratorius	Vyresnysis specialistas Rima Skeirienė
Veiksmo atlikimo data ir laikas	2024-07-03 14:33:58
Dokumento nuorašo atspausdinimo data ir jį atspausdinęs darbuotojas	2024-07-03 atspausdino Vedėjas Liucija Jasiukevičienė

Nuorašas tikras
Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija
2024-07-03